

Güncel Vergi Düzenlemelerinin Şirket Ücret Politikalarına Etkisi

Aralık 2019'da yayımlanan 7194 sayılı Kanun, diğer tüm yeniliklerin yanı sıra özellikle ücret gelirinin vergilenmesiyle ilgili 2020 yılından itibaren uygulanmak üzere yeni fırsat ve yükümlülükler getirdi. Bunların başlıcaları:

1. Yeni Vergi Dilimi:

En yüksek vergi dilimi olan %35 diliminin üzerine 500.000 TL (2020 yılı için 600.000 TL) üzerindeki gelirlere uygulanmak üzere %40 oranında vergi dilimi eklendi.

2. Ücret Gelirini Beyan Etme Yükümlülüğü:

Ücret geliri %40 dilimine ulaşanlar için ücret gelirlerini tek bir işverenden elde etseler dahi bu gelirlerini gelir vergisi beyannamesi ile beyan etme yükümlülüğü getirildi.

Özellikle başka gelirleri dolayısıyla halihazırda beyanname verme yükümlülüğü olan kişiler için bu yeni uygulamanın ek vergi yükümlülüğü doğurması beklenmelidir.

Bununla birlikte kişilerin maliyetlerine katlandıkları ancak bordrolarında ücret gelirlerinden indirim konusu yapamadıkları eğitim, sağlık veya çeşitli kurumlara yapılan bağışlar gibi belli başlı masraflarını gelir vergisi beyannamesinde indirim konusu yapabilmeleri gibi bir fırsatın da önü açılmıştır.

3. Ulaşım Yardımı İstisnası:

Çalışanlara toplu taşıma kartı vasıtasıyla sağlanan ulaşım bedeli menfaatinin günlük 10 TL'ye (2020 yılı için 12 TL) kadar olan kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Ücretlerle ilgili olan tüm değişikliklerde olduğu gibi bu gelişme de şirketlerin İnsan Kaynakları bölümleri açısından konuya proaktif yaklaşmayı gerektirmektedir ve çalışanların üzerinde doğabilecek yükümlülükleri belirleyerek, bu konularda kendilerine destek olma veya yol gösterme yönünde beklenti oluşturmaktadır. Dolayısıyla da İnsan Kaynakları bölümleri bu gelişmeleri gündemlerine alarak ücret politikalarında belli başlı değişiklikler yapmaktadırlar.

Konuyla ilgili yaptığımız araştırmada şirketlerin İnsan Kaynakları bölümlerinin bu değişimlere ne kadar hakim olduğu ve bu değişimlerle ilgili hem ücret politikalarında hem de çalışanlara sağlanan destek konusunda neler planlandığını analiz etmeyi hedeflenmiştir.

Araştırma Sonuçlarının Özeti

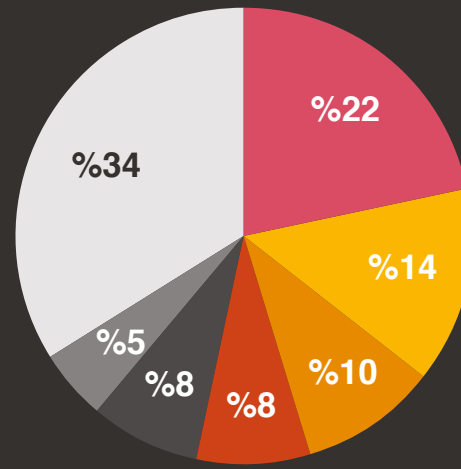
Anket sonuçlarına göre İnsan Kaynakları dünyası, çalışanları ilgilendiren vergi gelişmeleri hakkında büyük bir oranda bilgililer ve bu konuda çalışanlara nasıl destek olabilecekleri hakkında çalışmalar yapıyorlar. Ankete katılan şirketlerin yüksek bir oranında değişikliklerden etkilenen çalışanlar mevcut. Özellikle ücret politikalarının brüt ağırlıklı olması sebebiyle değişikliklerin sadece idari yük getirmesi değil, çalışanların ellerine geçen net ücretleri üzerinde bir negatif etki yapması da beklenmelidir.

Bu negatif etkinin nasıl telafi edilebileceği konusunda çalışma yapan şirketler genel olarak ortaya çıkacak ek vergilerin (çalışanlarının kişisel gelirlerine girmeksizin) çalışana ödenmesi yönünde karar vermiş görünüyor.

Bununla birlikte bu maddi telafileri yapmasalar da konuyla ilgili çalışanların idari yüklerini azaltmak isteyen şirketler çalışanların gelir vergisi beyannamelerinin hazırlanması veya bu konularda eğitim alınması konularında kendilerine destek olmaya karar vermişler.

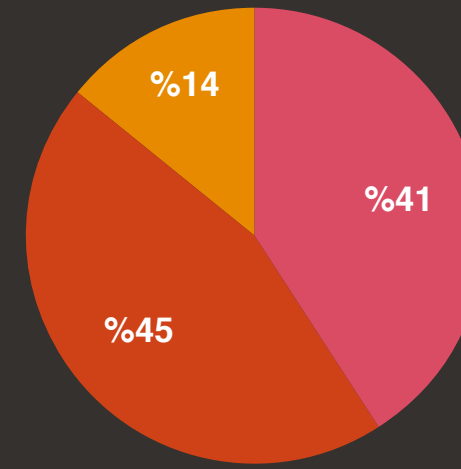
Bu konularda henüz karar almamış bir çok şirket de mevcut gibi görünüyor. Özellikle gelir vergisi beyannamesi için son tarih olan Mart 2021'ye çok vakit var gibi görünebilir. Ancak yıl içinde kişisel olarak gelir ve gider planlamaları yapmak ve gerekli dokümanları toplamak için çalışanların zamana ihtiyaçları olacaktır. Dolayısıyla bu konuda bir karar alınacaksa yıl sonunu beklemeden kararın alınıp çalışanlarla şeffaf bir iletişimle paylaşılmasını tavsiye ederiz.

Katılımcı Firmaların Profilleri



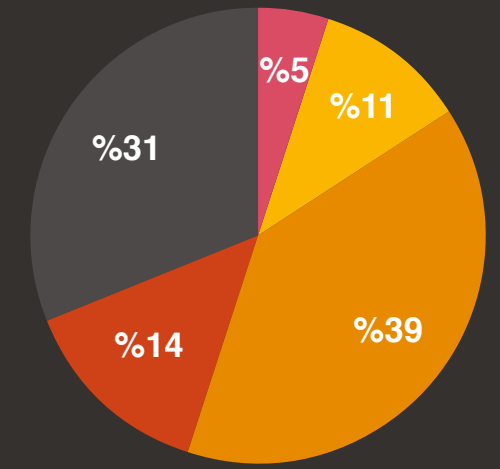
Sektör

- Endüstriyel Üretim
- Otomotiv
- Sağlık, İlaç ve Yaşam Bilimleri
- Enerji, Altyapı ve Doğal Kaynaklar
- Perakende ve Tüketici Ürünleri
- Taşımacılık ve Lojistik
- Diğer



Sermaye yapısı

- Yerli
- Yabancı
- Karma



Çalışan Sayısı

- 1 - 50
- 51 - 100
- 101 - 500
- 501 - 1000
- 1000+

1 2020 itibarıyla 600.000 TL üzerinde ücret geliri elde eden çalışanların 600.000 TL'den yüksek olan ücretleri %40 ile vergilendirilecek. Bu da çalışanların fazla vergi ödemesiyle sonuçlanacak. Bu gelişmeden haberdar mısınız?

%83 Değişikliği bilenler

%2 Değişikliği bilmeyenler

%15 Cevap vermeyen

Şirketlerin büyük çoğunluğunun bu önemli değişikliğe hakim oldukları gözleniyor.

2 Yeni vergi dilimi sonucu kaç çalışanınızın ücretinin bu değişiklikten etkileneceğini düşünüyorsunuz?

%17 Hiç

%39 1 - 10

%16 11 - 50

%6 51 - 100

%5 Henüz bir çalışma yapılmamış olanlar

%5 Cevap vermeyen

Çalışma yapmış olan şirketlerin %78'inde bu uygulamadan etkilenen çalışanlar mevcut. Dolayısıyla İK dünyası bu düzenlemeyle birlikte bir politika belirleme yükümlülüğünü üzerinde hissediyor.

3 Ücretleri etkilenecek çalışanların ücret politikaları aşağıdakilerden hangisidir?

	Giriş Düzey Çalışanlar	Orta Düzey Çalışanlar	Üst Düzey Çalışanlar
Brüt	33	31	47
Net	6	8	16
Brüt / Net karma	-	3	7

Verilen cevaplar ücret politikalarının ağırlıklı olarak brüt olduğunu gösteriyor. Bu da çalışanların gelirlerinin yeni düzenlemeden doğrudan etkileneceği anlamına geliyor.

4 Etkilenen çalışanlardan brüt ücret paketi olanlar varsa, ücret paketi değişikliği hakkında bir çalışmanız var mıdır?

%37 Çalışma yapmadık

%28 Yaptık veya yapacağız

%10 Emin değilim

%26 Cevap vermeyen

5 Ücret paketi değişikliği ile ilgili bir çalışma varsa bu çalışmanın niteliği nedir?

%36 Brüt artışı

%44 Vergiyi karşılama

%16 Net artışı

%4 İkramiye

Tercih edilen ücret paketi değişikliğinin ağırlıklı olarak vergi maliyetini karşılama yönünde olduğu görülüyor. Ancak bu hesaplamayı yaparken belli başlı hassas noktalar olabilir. Kişinin kendi özel durumuna göre ek vergi yükümlülüğü doğabileceği gibi eski uygulamaya kıyasla kârda olacağı durumlar da olabilir. Çalışanla en başında bu konular üzerinde anlaşma sağlanması faydalı olacaktır.

6 Kanun değişikliği tek işverenden alınan ücret tutarının 600.000 lirayı geçmesi durumunda yıllık gelir vergisi ile beyanını gerektirmektedir. Bu beyan yükümlülüğünün yerine getirilmesi ile ilgili çalışanlarınıza bir destek sağlamayı öngörüyor musunuz?

%9 Eğitim

%6 Danışmanlık

%5 Şirket kaynakları

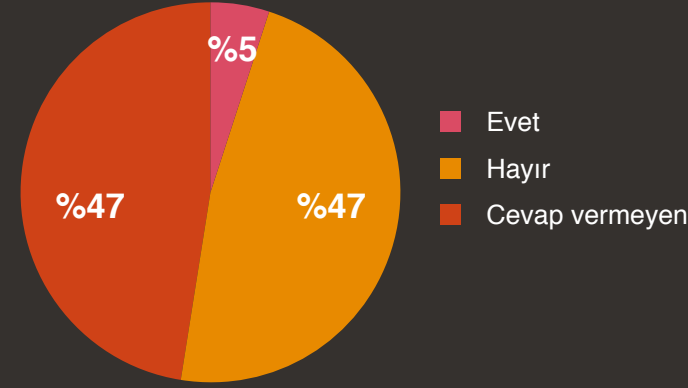
%3 Kılavuz

%28 Hayır

%48 Cevap vermeyen

Cevap verenlerin %46'sı çalışanlara bir şekilde destek olmayı planlıyor. Bu desteğin %36'sı da çalışanlara eğitim almak şeklinde. Bu eğitimin zamanlaması önemli olabilir, zira eğer kişi gelir vergisi beyannamesi verecekse sene başından belli başlı evrakları toplamaya başlaması gerekebilir.

7 Çalışanlarınızın ücret gelirlerinin 600.000 TL üzerinde olması ve ücretlerini beyan etmeleri durumunda, varsa halihazırda beyan ettikleri diğer kişisel gelirleri üzerinden de tabi oldukları vergi oranının artması söz konusu olabilir. Bu konuda çalışanlarınıza maddi kayıplarını karşılamak için bir destek/menfaat sağlamayı planlıyoruz musunuz?



Bu soruya verilen cevaplar gösteriyor ki işverenler ağırlıklı olarak çalışanlarının kendi özel durumlarına girmeyi tercih etmiyor.

8 Çalışanlarınıza herhangi bir yol yardımı yapıyor musunuz?

Yol yardımı yapanlar	%49
Yol yardımı yapmayanlar	%26
Cevap vermeyen	%25

9 Kanun değişikliğine göre işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya benzeri bir ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması halinde, bu tutarın da gelir vergisinden istisna olacaktır. Bu durumda çalışanlarınıza bir yol yardımı yapmayı düşünür müsünüz?

%8 Yeni değişiklikle yapmak isteyenler

Yeni düzenleme %8 gibi düşük bir oranda işverenlerde karşılığını bulmuş gibi görünüyor.

10 Halihazırda çalışanlarına kreş yardımı yapan şirketlerin oranları

Kreş yardımı yapanlar	%9
Yapmayanlar	%59
Cevap vermeyen	%22

11 Kreş ve gündüz bakımevi hizmetinin işyerinde verilmesi halinde, bu hizmetten faydalanan kadın çalışanlara sağlanan menfaatin tamamı gelir vergisinden istisnadır. İşveren tarafından bu hizmetin verilmediği durumlarda, ödemenin doğrudan bu hizmetleri sağlayan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine yapılması şartıyla, her bir çocuk için aylık, asgarî ücretin aylık brüt tutarının %50'sini aşmamak üzere gelir vergisi istisnasından yararlanılır.

Bu doğrultuda hali hazırda uygulamakta olduğunuz politikanızda bir değişiklik yapmayı düşünür müsünüz?

Araştırmaya katılanlar içinde değişiklik sonucu kreş yardımı yapmak isteyen bulunmuyor.

Kreş yardımı ile ilgili uygulamalar mevzuata hakim bir şekilde bilinçli olarak alınmış kararlar sonucu verilmiş görünüyor. Yürürlükteki teşviklerle işverenlerce sağlanan kreş yardımının oranının artması pek öngörülüyor.